

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr.
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen 15 centimen per druk
regel.

TONGEREN, DEN 22 AUGUSTUS.

De kanker onzer samenleving.

In het verslag over het onderzoek betrekkelijk het misbruik der sterke dranken, door den heer Frère, op verzoek der Kamer, ingericht, vinden wij cijfers en officiële verklaringen, die waarlijk op een verschrikkelijke wijze de afgrijpselijke gevolgen van het onmatig gebruik der sterke dranken, die kwaal, welke men met recht den kanker onzer hedendaagse samenleving mag noemen, aan den dag leggen.

Het is ons volstrekt onmogelijk al die welsprekende cijfers en schrikwekkende veropenbaringen mede te deelen; wij moeten ons noodzakelijk bij eenige uittreksels bepalen.

Edoch, die uittreksels, hoe kort ook, zullen, hopen wij, voldoende zijn om de gevaren der onmatigheid te doen uitschijnen en eenige ongelukkige slaven der dronkenschap tot knieën te brengen.

Zie hier eenige dier cijfers.

In Engeland heeft men een label opgemaakt, waarin de ontzaglijke verwoestingen, welke op de gezondheid en op den zedelijken toestand van het volk door het onmatig gebruik der sterke dranken veroorzaakt worden, op een treffende wijze afgebeeld zijn.

Volgens die tabel, levert de dronkenschap de volgende aandeelen op:

Arme menschen. — 9/10 — Dat is, op 10 arme menschen, 9 die arm zijn ten gevolge der dronkenschap!

Misdadigers. — 5/4 — Dat is, op 4 misdadigers, 5 die de misdaad bedrijven ten gevolge der onmatigheid in den drank!

Ziken. — 1/2 — Dus de helft der zieke menschen zijn ziek, dank aan het misbruik der sterke dranken!

Zinneloozen. — 1/5 — Dat is, op 5 zinneloozen treft men er één aan, omdat hij zich aan de dronkenschap overgegeven heeft.

Zelfmoorders. — 1/5 — Dat is, ook 1 slachtoffer der dronkenschap op drie.

Zedeloosheid onder de jeugd. — 5/4 — Dat is, op 4 zedeloozen 5, die het zijn ten gevolge der onmatigheid!

Schipbreuken. — 1/5 — Dat is, op 5 schipbreuken, die plaats hebben, één ten gevolge der dronkenschap!

Het blijkt uit dergelijke tabellen, dat de dronkenschap in de andere landen even zoo groote, ja zelfs nog grootere verwoestingen aanricht.

In zijn werk over de sterke dranken, haalt

doctor Huydecooper een aantal der geleerdste geneeskundigen aan, die de alcohol onder het getal der vergiften rangschikken.

De *Temperance Magazine* merkt op, dat terwijl de cholera te Albany woedde, 356 personen op eene bevolking van 26000 zielen bezweken zijn. Slechts twee personen, die deel maakten van de *matigheidsmaatschappij*, zijn door de ziekte aangestast geworden.

Volgens een verslag, dat in 1851 in de *American Temperance Society* voorgelezen werd, sterven er jaarlijks 30 à 40,000 slaachtoffers van den drank, en meer dan 20,000 worden door hevige ziekten aangetast, of vervallen in de grootste ellende. — Doctor Lippiels en doctor Heikenrath bestaaten, dat er op 97 kinderen van dronkaards slechts 14 zijn, die door de eene of andere kwaal niet aangedaan zijn.

En verslag, in 1854 aan de wetgeving van den Staat Massachusetts in de Verenigde Staten voorzonden, bevestigt dat op 500 *idiots* (onnoozelen snullen) 140 geboren worden van ouders die aan dronkenschap overgegeven zijn.

De veranderende invloed der dronkenschap is nog algemener en onbetwistbaarder op den zedelijken toestand van den mensch dan op zijn *stoffelijken toestand*. Hier hoeft men geen bewijzen aan te halen: de daadzaken zijn daar. Al de statistieken krielen van inlichtingen over het verband, dat er bestaat tusschen de gewoonte van dronkenschap en het getal schelmstukken.

In Amerika zijn de bestuurders der gevangnissen het eens, om te verklaren, dat het grootste gedeelte der gevangenen tot de misdaad gedreven worden door de onmatigheid in den drank.

In 1854 verklaarden de opzieners der correctionele gevangenis van Boston, dat zij, na rijp onderzoek, bevonden hadden dat op 800 veroordeelden, er 700 waren, die in de gevangenis opgesloten waren, ten min of meer rechtstreekschen gevolge der dronkenschap!

Volgens eenen rechter van Albany, waren in één jaar 2500 beschuldigden voor zijnen rechterstoel verschenen, en hij had bestatigd, dat 96 misdrijven op 100 het gevolg waren der dronkenschap.

En die schandige ondeugd oefent haren noodlottigen invloed nog uit door het voorbeeld.

Inderdaad, men heeft bevonden, dat van de 699 kinderen, welke te Nieuw York voor schelmstukken en misdrijven opgesloten waren,

400 ten minste aan families van dronkaards toebehoorden.

Een comitee van het Engelsch Parlement, dat in 1854 die kwestie moest onderzoeken, bestatigt dat de vermeerdering en de vermindering der schelmstukken altijd in verband is met de vermeerdering en de vermindering van het verbruik der sterke dranken. Ziet er hier een merkwaardig voorbeeld van; het is door verscheidene statistieken opgenomen geweest. Elkeen herinnert zich den gelukkigen invloed dien de predikatiën van den vermaarden pater Mathew in Ierland uitgeoefend hebben. Dank aan zijnen onverpoosden iver, werd op vijf jaren tijds het verbruik der sterke dranken in dat land met de helft verminderd. Deze vijf jaren met de vijf vorige jaren vergeleken, bevond men, dat insgelijks de schelmstukken merklijk verminderd waren. In plaats van 64,520 min of meer groote misdrijven, die de vijf eerste jaren opleverden, was dit getal gedurende de vijf laatste jaren, op 47,027 gehaald; en in plaats van 59 moorden, waren er slechts 21.

Doctor Huydecooper zegt, dat al de rechters het eens zijn met al de bestuurders der gevangnissen van alle landen, om het vier vijfde gedeelte de misdrijven, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, aan den drank toe te schrijven.

Of doctor Huydecooper niet overdrijft, weten wij niet, maar stellig is het dat het groote getal der ziekten, ellende en eveldaden aan den duivel op flesschen, gelijk Van Ryswyck zegde, toe te schrijven is.

In ons land heeft men nog nooit de zaak onder dit oogpunt ernstig onderzocht, maar er is nogtans bestatigd geworden, dat er op een gealt van 5951 veroordeelden, welke in december 1849 onze gevangnissen bewoonden, 1080 waren, dat is 27 per honderd — die openlijk als welgekende zallappen geboekt stonden.

En blad van Keulen beweert, dat Frankrijk stellig een krijgshandgenootschap met België en Holland gemaakt heeft, en op 't punt is een te sluiten met Zweden.

Italië staat op dezen oogenblik op eenen vaarberg; de revolutie werkt er onophoudelijk, en de koning is niet zeker van het leger. De eerbied voor de kroon is geheel en al bij de natie weg. Indien het onweder er losbarst, zal Frankrijk, uit hoofde van Rome, in den strijd betrokken worden, en het keulensche blad beweert, dat ook Pruisen daarin zal medegerukt worden. Het haalt daarover een woord aan van een duitisch staatsman, die zegde:

digste vertoog deed mij in een schaterlach uitbarsten; verbeeld u een man in toog gekleed, met een driekantigen hoed op het hoofd, te peerd, te midden van een regiment lanciers; verbeeld u een goeden pastor die, toch te vergeefs, alle poogingen aanwendt om uit die schrikkelijke verwarring te geraken; hij heeft als een riet, sloeg zijne bielde met geweld tegen zijne versletene heest, niets hielp; zij onden draver liep met hem tusschen de kogels en de kassijen, die ons naar het hoofd vlogen.

Ik pakte den schommel bij den toom, en trok onzen bondgenoot achter mijn peloton

— Ter duivel, waar wilt gij heen, mijnheer pastor? vroeg ik hem

— Helas, *generaal!* riep hij uit, want hij was zoo ontsteld dat hij niet zag dat ik slechts luitenant was, helas! ik wilde u zelfs vragen waar wij heen loopen. Wat afgrijpselijk! *bona Deus!* dit is zeker de afschuwelijke verwoesting door Jeremia's voorzegt!

— Maar zeg eens, hoe zijt gij hier tusschen geraakt?

— Luistert, zegde hij een weinig bedaard, ik was dezen morgen naar Parijs gekomen om eenig kerkgewand te koop; verschrift van al wat in dit ellendig Babylonie omgaat, besloot ik welhaast te vertrekken om naar M... waar ik pastoor ben, weder te keeren. Mijn neef had mij dit oud peerd geleend; het was nog al gewillig tot aan het S'-Martensplein. Maar dan, het geschut en de trompet hoorende, stelde het zich in galop, en wat ik deed of niet, het wierp zich te midden in uw regiment en sprong de barrikade over, even alsof het nooit iets anders gedaan had.

— Parleu! riep ik uit, dit is natuurlijk; zie uw eerste heeft eene oor die gekloven is; 't is een oud dienaar des konings; let eens op zijnen linkerbil zult gij klaar twee lanssen zien en daarboven eene gekroonde L. Dit peerd is bij het

't is mogelijk, dat er tusschen de laatste vredeverzekeringen te Berlijn en te Parijs, en de oorlogsverklaring, slechts eene week tusschenruimte zal zijn.

In Pruisen, en vooral in Frankrijk, waar alles van den wil eens eenigen mans, bij zij dan hoofdminister of keizer, afhangt, is alles mogelijk; heden vrede, morgen oorlog.

Wij gelooven echter, dat het keulse blad te veel pessimist is; doch de huidige toestand van Italië is inderdaad wankelend en gevaarlijk. De partij van Garibaldi en Mazzini werkt op nieuw en wel degelijk voor de omverwerping van den koningstron en de stichting eener italiaansche republiek.

Dat er reeds een krijgshandgenootschap gesloten is tusschen Frankrijk, België en Holland, is bezijden de waarheid.

De soldaten plang.

Het land begint de zoetheiden onzer nieuwe militaire inrichting te gevoelen.

De soldaten der linie regimenten der klasse van 1861 en 1865 hebben bevel ontvangen om zich op eersten september aanstaande in hunne depots te bevinden ten einde zich in het kamp van Beverloo onder het opperbevel van generaal Chazal te gaan exerceren.

Dat is nu eens recht aangenaam voor die jongelingen!

Een groot getal onder hun zijn getrouwd en zijn huisvaders; zij zijn noodig in hun huishouden om vrouw en kinderen te onderhouden; op tien zijn er negen die zelfs hun uniform niet meer bezitten. De huisgezinnen zullen lijden; de vrouwen en kinderen zullen in armoede vallen; wat maakt dat aan het gouvernement? de wet is onverbiddelijk en de slaachtoffers der militaire loting zullen binnen eenige dagen onder vinden of de Belgische Albini geweren, wel de fransche Chassepots waard zijn.

Toekomend jaar zal men twaalf duizend nieuwe lotelingen onder de wapens roepen, tot hiertoe vroeg men er jaarlijks slechts tien duizend. Het is immers zoo gemakkelijk de liefting te verhoogen wanneer men slechts hoeft te bevelen en wanneer men het middel bezit om zijne zonen van den dienst vrij te koop. Dat hebben onze liberalen gedaan.

Indien de plaatsvervangijng niet toegelaten was, indien de zonen onzer groote liberalen gedwongen waren om hun twintigste jaar den ransel op den rug te nemen, dan zou de plang der militaire conscriptiegauw verdwenen zijn, dan zou België zich te vrede stellen met een

leger geweest. Geen wonder dus, als men gediend heeft, peerd of man, dan vervoert u altoos de trompet.

Op dit oogenblik riep de kolonel met forsche stem *Past op!* Men blies op *druf!* en aanstonds in galop tot aan S'-Antoonspoort, waar het gevecht nog voortduurde. Wat de pastoor deed of niet, zijn peerd volgde de beweging, als ware het noz in werkelijke dienst geweest. Zijn ruiter kon niets anders doen dan zich aan den toom vasthouden en inwendig de bescherming van den God der heirkrachten afsmeeken. Een weinig verder wierden wij met een aanhoudend vuur begroet.

Aan S'-Antoonspoort was den oproer schrikkelijk; het volk verdiedigde zich hardnekkig; vrouwen, kinderen zelfs namen deel aan den strijd; met eigene oogen heb ik een straatjongen van negen of tien jaar onder een peerd zien sluipen en een lang mes in deszelfs buik steken, onder eene lagebui van kogels; hij was niet getroffen, en liep achter den hoek eener straat; daar zette hij zich gerust de beide handen op den neus en maakte zoo dit spottend gebaar, dat de parijische straatjongens gebruiken als zij iemand eene poets gespeeld hebben.

De pastoor was ten uiterste bedremmeld; zijn driekantigen hoed hing hem achter tegen 't hoofd; ik bemerkte dat bij denzelfden dikwijls aanraakte om hem in evenwicht te houden; ik reed naar hem toe om hem gerust te stellen en aan te moedigen; hij zegde mij:

— Ik begin minder schrik te hebben, ik geveind mij al aan dat gebuil en getier; maar ik heb oortuigingen die mij zoodanig ontstellen, dat ik er 't hoofd van verlies, ik hoor een aanhoudend gekons, dat mij op de zenuwen raakt. Het is onverdragelijk!

— Wel, antwoordde ik, dit getuif is niet anders dan de vlucht der kogels, en wat het

EEV AARDIG VOORVAL

Onze geschiedenis gebeurde te Parijs in juni 1832, te gelegenheid der begrafenis van generaal Lamarque.

Den 3 dier maand had mijn regiment, het 5 lanciers, gansch den dag onder de wapens moeten staan, bereid om, op 't eerste bevel, te peerd te stijgen. Elk kwart uurs kwamen er boden ons bericht geven van hetgeen er omging op het toneel des opstands; reeds hadden wij vernomen dat drie dragonders van het 6 regiment op de brug van Austerlitz gewond waren, dat het peerd des kolonels dood geschoten was, dat een kogel den kapitein Briqueville had getroffen, dat eenige kazernen omringd waren en dat de oproerlingen verscheidene soldaten ontwapend hadden. Helas! als Franschen waren wij bedroefd in het vooruitzicht dat wij ons welhaast tegen een dergelijke aanval zouden moeten verdedigen; maar toch wisten wij, dat wij, als krijgsman, den roem van ons regiment moesten handhaven; wij wisten dat een standaard iets heiligs is, en dat alwie denzelfden aanrand een vijand wordt; bij is den grondsteen der krijgseer.

Eindelijk, om 6 ure 's avonds, blaast men te peerd! in vijftien minuten later waren wij in de S'-Martensstraat, slecht te vreden over het bevel van roerloos te blijven staan onder het vuur eener barrikade, slechts dri honderd stappen van ons, men zegde dat de maarschalk wilde beproeven om het volk door dien schijn van grootmoedigheid tot kalme en orde weër te brengen.

Weltra liep eene kolom voetvolk ons vooruit... de trommels sloegen... onzen kolonel riep: *op druf!* daarna in galop!... onze trompetters bliezen den aanval! Eenige kogels floten om onze ooren... eene schrikkelijke ontploffing schudde de geheele S'-Martensstraat, en eensklaps

ik weet zelfs niet hoe, bevond ik mij, met gansch mijn regiment, aan den overkant der barrikade.

Houtra! ik was niet dood! dit was alles wat ik verlangde, en waarlijk, op dit oogenblik begreep ik het geluk des gevechts. Ja, het was schoon, te peerd zitten, vast op de stijgheugels, den sabel in de vaist, verhit door den reuk des buskruids dat nog onder ons rookte, en door het flikkerend licht der brandende huizen. O! het was schoon... maar slechts vijf minuten... want dan... dan helas! schieten de oogen vol tranen, als dit droevig gedacht in het hoofd komt: al die lijken zijn lijken van burgers, van onze broeders!

O! meer dan eens, in die dagen van wanorde had ik genegeheid om mijnen sabel op de kassijen van die fransche stad, die wij als een vijandelijk land moesten behandelen, aan stukken te slaan; maar er was eene allerbeste reden om dat niet te doen, want onze *broeders* hadden de kassijen opgebroken en al de sbakos en képis onzer soldaten droegen er teekens van... Men riep: *love het leger!* en als wij, zonder achterdocht, naar onze vrienden gingen, dan toonden zij ons hunne verknoctheid met eenen regen van steenen op ons te doen vallen. Onder zulke bewijzen van vriendschap moet de krachtigste volksliefe bezwijken. Ik heb vele dagbladen gelezen die hevige tegen onze zoogezegde wredeheden uitsielen; maar ik wenschte uit gansch herte dat al die schrijvers eens met ons in de S'-Martensstraat geweest waren, en daar overwachts een grooten en zwaren piano uit het derde verdiep op den rug gekregen hadden, zoo als het gebeurde aan eenige dragonders die ons vooraf reden.

Wij waren dan over de barrikaden, en, zoo als men denken kan, was onze slagorde tamelijk veel gebroken; ik keerde mij plotselings om, ten einde mij naar mijne plaats te begeven. Het aar-